VAASA ENNEN JA NYT - VASA FÖRR OCH NU

Sitoutumaton ja vapaa blogi. Myös Sinun kirjoituksillesi ja kuvillesi!

keskiviikko 12. marraskuuta 2025

2000-luvun ensimmäisen vuosisadan merkittävin kulttuuritapahtuma Vaasassa?

ILKKA VIRTANEN

Nimimerkki ”Ansku” käsitteli tässä blogissa jokin aika sitten (3.11.2025) Vaasan Hovioikeuden perustamista 1775 ja sen merkitystä Vaasalle ja kaupungin tulevaisuudelle. Kirjoitus toi mieleeni talousmatematiikan professori ja rehtori **Tryggve Saxénin** avajaispuheen Vaasan Kauppakorkeakoulun vihkiäisjuhlassa Vaasan Kaupungintalossa 20.9.1968.

Puheen pääsanoma oli, että yksityisen Kauppakorkeakoulun perustaminen oli silloisen vuosisadan merkittävin kulttuuritapahtuma Vaasassa. Samalla hän toi esiin kultakin vuosisadalta Vaasan historiassa vastaavan merkityksen omaavan kulttuuritapahtuman. Näistä yksi oli Hovioikeuden perustaminen. Lainaan seuraavassa Saxénin puhetta. Ajoittain lisään mukaan omia täydennyksiäni. Lopuksi luon katseen tulevaisuuteen ja esitän pohdittavaksi otsikossa esittämääni kysymystä.

1600-luku

Rehtori Saxén: ”Kaupunkimme perustettiin vuonna 1606. Sen jälkeen löydän sen historiasta jokaiselta vuosisadalta vain yhden kulttuurielämällemme niin merkittävän tapauksen kuin sen, jota me tänään olemme tulleet viettämään.

Ensimmäinen on triviaalikoulun perustaminen, tai oikeammin Uudenkaarlepyyn triviaalikoulun siirtäminen Vaasaan Kaarle XI:n käskystä vuonna 1684. Siihen aikaan oppilaat triviaalikoulusta siirtyivät suoraan yliopistoihin jatkamaan opintojaan ylioppilaina. Tämän huomioon ottaen ymmärrämme hyvin, että triviaalikoulun saaminen Vaasaan oli omiaan antamaan kaupungin ja sen lähiympäristön nuorisolle aivan toisenlaiset mahdollisuudet opin tiellä kuin heidän vanhemmillaan oli ollut.”

Triviaalikoulu sisälsi alkeiskoulun ja sen jatkona yliopisto-opintoihin oikeuttavan koulutuksen. Opintojen kestoaika oli 8 vuotta. Vaasan Triviaalikoulun tunnetuin oppilas oli Johan Ludvig Runeberg, joka opiskeli koulussa 1815-1822 ja siirtyi opintojen päätyttyä opiskelijaksi Keisarilliseen Turun Akatemiaan.

1700-luku

Seuraavan vuosisadan merkkitapaus Saxénille oli Hovioikeuden perustaminen. Tämän hän jätti kuitenkin maininnalle, laajemman käsittelyn saivat vain koulutukseen liittyvät tapahtumat: ”Toinen, 1700-luvun merkkitapaus kaupunkimme kulttuurielämässä, oli Vaasan Hovioikeuden perustaminen 1775.”

Kesällä 1775 Ruotsin kuningas Kustaa III teki Suomeen Eerikinretken, joka oli keskiaikaisiin maakuntalakeihin perustuva uuden kuninkaan vierailu Ruotsin maakuntiin. Kustaa III oli itsevaltainen mutta myös valistushenkinen. Valistus näkyi liberaalissa talousajattelussa ja erityisesti hallinnon ja oikeusolojen kehittämisessä.

Valistus näkyi myös rakkautena kulttuuriin. Hän kehitti omasta hovistaan kulttuurielämän keskipisteen, kuten Ranskan Versailles, jossa hän oli aikaisemmin

Osallistujat

- Aimo Nyberg
- Ansku
- Maisa
- Matti Nyberg

Blogiarkisto

▼ 2025 (153)
▼ marraskuuta (8)
2000-luvun ensimmäisen vuosisadan merkittävin kult...
LittFest isojen teemojen äärellä
Onnellisuus – ollako vai eikö olla?
Hyvää isänpäivää!
Kaikille tieteestä ja tutkimuksesta kiinnostuneille
Lähiluonnossa NYT (6.11.2025)
Paradise is waiting for you
Ruotsalaisuuden viikko ja Kustaa III:n perintö
► lokakuuta (14)
► syyskuuta (13)
► elokuuta (16)
► heinäkuuta (18)
► kesäkuuta (14)
► toukokuuta (18)
► huhtikuuta (13)
► maaliskuuta (16)
► helmikuuta (11)
► tammikuuta (12)
► 2024 (161)
► 2023 (167)
► 2022 (167)
► 2021 (170)
► 2020 (193)
► 2019 (221)
► 2018 (196)
► 2017 (282)
► 2016 (209)
► 2015 (201)
► 2014 (167)
► 2013 (175)
► 2012 (137)
► 2011 (115)

Tunnisteet

oleskellut. Tiedettä edistämään hän perusti Ruotsin Akatemian, musiikkia varten kuninkaallisen oopperan ja baletin sekä vielä kuninkaallisen teatterin, Dramatenin.

Kuninkaan Suomen matkaa varten oli suunniteltu monipuolinen uudistusohjelma. Siihen kuuluivat uusien kaupunkien perustaminen sekä uudistuksia läänijakoon. Vaasan hovioikeuden perustamiseksi ei tiettävästi ollut mitään etukäteissuunnitelmaa. Vierailu oikeustapauksista ruuhkaisessa Turun Hovioikeudessa toi kuitenkin ajatuksen toisen hovioikeuden perustamiseksi Suomeen. Turun Hovioikeuden laajentamisen sijasta kuningas päätyi uuden perustamiseen Vaasaan. Vaasa oli vilkas kauppapaikka, sieltä olivat hyvät yhteydet emämaahan ja Vaasalla oli Turkua paremmat mahdollisuudet huolehtia Keski- ja Pohjois-Suomen oikeustarpeista.

Tukholmassa kuninkaanlinnassa järjestetyt hovioikeuden vihkiäiset poikkesivat siitä, mihin aikaisempien hovioikeuksien kohdalla oli totuttu. Seremonia oli rakennettu pitkälti ranskalaisten mallien mukaan. Varsinaiseen seremoniaan oli kutsuttu koko merkittävin hoviväki, valtaneuvokset ja muut johtavat virkamiehet, Svean hovioikeuden jäsenet, ritarikuntien komentajat, kenraalit, amiraalit ja maaherrat.

Juhlasalista oli varattu tilaa myös ulkomaiden lähettiläille, joista erityisesti Ranskan lähettiläs mainittiin tilaisuudesta julkaistussa protokollassa. Kuningas piti juhlassa kaksi puhetta. Ensimmäinen oli yleisluoteinen ja käsitteli mm. kuninkaan Suomen matkaa ja siellä toteutettuja uudistuksia. Toinen oli suunnattuVaasan Hovioikeuden jäsenille, siinä hän kävi läpi niitä tavoitteita, joita uuden hovioikeuden tuli täyttää.

1800-luku

Rehtori Saxén: ”Vastaavanlaisena viime vuosisadan merkkitapauksena pitäisin Vaasan lukion, Vasa Gymnasiumin, perustamista vuonna 1844. Lukion perustaminen Vaasaan toi täkäläiselle nuorisolle taas mahdollisuuden päästä täältä yliopistoon.

Tutkiessamme, miten vihkimisjuhlallisuuksia vietettiin, huomaamme hyvin, että silloinen Vaasa, 3000 asukasta käsittävä pikkukaupunki, antoi suurta arvoa uudelle lukiolleen.

Juhlat pidettiin 3. syyskuuta silloisen keisarin Nikolai I:n kruunajaispäivänä. Korsholman valleilta ammuttiin 101 tykinlaukausta. Kulkueeseen, joka siirtyi silloisesta hovioikeudentalosta, nykyisestä Mustasaaren kirkosta, silloiseen Vaasan kirkkoon, osallistuivat mm. alemman ja korkeamman alkeiskoulun oppilaat ja opettajat; lukion oppilaat, opettajat ja inspehtori; ylioppilaita ja maistereita n. 30; papisto; arkkipiispa asessoreineen; kaupungin vanhimmat; tulli- ja postivirkakunta; maakunnan virkakunta; hovioikeuden viran- ja toimenhaltijat sekä paikkakunnalla oleskelevat upseerit. Avajaisjuhlallisuudet pidettiin kirkossa. Jälkeenpäin oli 220 hengelle järjestetty juhlapäivälliset Seurahuoneella.”

1900-luku

Saxén: ”Nyt vihdoin 284 vuotta sen jälkeen, kun Vaasa sai ensimmäisen yliopistoon johtavan opinahjonsa, aloittaa ensimmäinen korkeakoulu toimintansa paikkakunnalla.”

Ensimmäisen korkeakoulun perustaminen oli siis Saxénin mukaan tärkein kulttuuritapahtuma Vaasassa (siihenastisella) 1900-luvulla. Kuten muissa suurissa juhlatapahtumissa, Kauppakorkeakoulun vihkimisjuhla toteutettiin juhlavin puittein.

Juhlapaikkana oli Vaasan Kaupungintalo. Juhlaan kuuluivat ylevät puheet, musiikkiesitykset, arvovieraat, juhlakulkue (mm. muiden yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorit rehtorinkaapuineen ja vitjoineen, Kauppakorkeakoulun henkilökunta), tilaisuuden jälkeen oli jumalanpalvelus Vaasan kirkossa ja illallinen hotelli Centralissa.

Saxén päätti vihkiäisjuhlan puheensa katseella lähitulevaisuuteen: ”Olemme tietoisia siitä, että uuden korkeakoulun luomiseen liittyy vaikeuksia, joiden voittamiseen ei riitä vuosi eikä pari, vaan johon tarvitaan monta, hyvin monta vuotta. Mutta vahva vakaumukseni on, että onnistumme. Opettajien ja oppilaitten yhteisin ponnistuksin, valtion, kaupungin ja lahjoittajien taloudellisen tuen turvin onnistumme. Yksikään korkeakoulu Suomessa ei ole joutunut lopettamaan toimintaansa. En voi uskoa, että tähän lauseeseen olisi kahdenkymmenen vuoden kuluttua lisättävä sanat Vaasan Kauppakorkeakoulua lukuun ottamatta.”

Ilmoita väärinkäytöstä

TERVETULOA - VÄLKOMMEN!

Myös Sinä voit julkaista tässä blogissa kirjoituksiasi ja kuviasi! Kaikki tekijäinoikeudet & vastuut kirjoittajilla ja kuvaajilla!
Sivuston ylläpitäjä/moderaattori Aimo Nyberg

LINKIT

- Rojekti X= KOKO LUETTELO
- Rojekti x= (facebook)

Sivun näyttöjä yhteensä

778,529

Tilaa

Tekstit

Kaikki kommentit

Sivuston taustayhteisönä on toiminut 2011 - 2020 VKA ry ICV rf

Klikkaa kuvaa, niin siirryt asukasyhdistyksen sivuille

Sivut

- Etusivu

HAE TÄSTÄ BLOGISTA

Haku

Rehtori Saxén menehtyi pari vuotta korkeakoulun avajaisten jälkeen vaikeaan sairauteen. Hän ei siis voinut olla läsnä keväällä 1988, jolloin Vaasan korkeakouluksi muuttunut Kauppakorkeakoulu vietti 20-vuotisjuhlaansa ja ensimmäistä tohtori- ja maisteripromootiotaan, eikä näkemässä, että hänen esittämänsä uskomus opinahjon onnistumisesta oli toteutunut täysimääräisesti. Ja jos hän olisi elänyt vielä vuosisadan loppuun asti, kun korkeakoulusta oli jo tullut monialainen kansainvälistynyt yliopisto Palosaaren upeine merenrantakampuksineen, hän olisi voinut todeta, että menestys oli ollut jopa hänen ennakoimaansa parempi.

2000-luvun ensimmäinen vuosisata

Entä mikä tulee olemaan kuluvalla vuosisadalla sellainen kulttuurialan merkkitapahtuma Vaasassa, joka olisi vaikutuksiltaan Saxénin nimeämien edellisten vuosisatojen tapahtumien veroinen? Vuosisadasta on eletty vasta yksi neljäsosa, joten lopullinen pohtiminen on vielä ennenaikaista. Ensimmäiseltä neljännekseltä on vielä vaikea löytää edes vakavaa ehdokasta.

Vaasassa on vahvaa osaamista ja pitkät perinteet usealla esittävän taiteen alalla (mm. musiikki, teatteri, ooppera), sekä ammattitasolla että vakavasti toteutettuna harrasteena. Tämän kulttuurialueen nousun todelliseen loistoonsa estää kuitenkin nykyajan vaatimukset täyttävät toimitilat. Tarkoitan tällä lähinnä riittävän kokoisen ja riittävän monipuolisen ja laadukkaan musiikkitalon – tai musiikki- ja kongressikeskuksen – aikaan saamista. Hanke on ollut jo kauan vireillä, kaupunginvaltuustokin on tehnyt kaksi kertaa juhlaistunnoissaan päätöksen hankkeen toteuttamiseksi. Rahoituksen puuttuminen, epätietoisuus paikasta, erilaiset valitukset, aina on ollut jotakin toteutuksen esteeksi.

Jos aikaansaataisiin hankkeen toteuttaminen sen luokan mittasuhteissa kuin oli esillä entisen linja-autoaseman alueelle suunnitellussa Vaasa Station hankkeessa tai viime aikoina esiin nousseissa ajatuksissa hankkeen toteuttamiseksi Wärtsilän teollisuusalueen muuhun tarkoitukseen vapautuvalle alueelle, niin uskoisin tästä syntyvän riittävän vahvan näytön vuosisadan vaasalaiseksi kulttuuritapahtumaksi.

Ilkka Virtanen

”Saxénin oppituolin” viranhaltija 1981-2008

Kuvaliitteet

Triviaalikoulun muistomerkki Vanhan Vaasan raunioalueella (kuva AN)

Triviaalikoulun korkokuva muistomerkissä (kuva AN)

Vaasan Hovioikeus (nykyisin Mustasaaren kirkko)

Vaasan Hovioikeus uudessa Vaasassa

Vaasan Raatihuone, josta 10 vuoden käytön jälkeen tuki Vasa Gymnasium

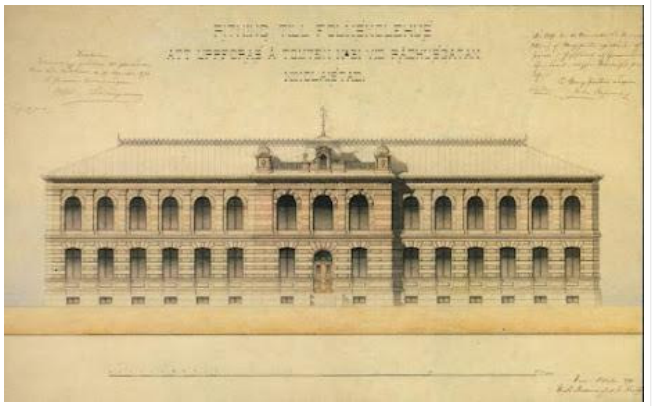

Vasa Lyceum kolmikerroksiseksi korotettuna (meren rannalla näkyy myös Hovioikeus)

Vasa Lyceumin rakennuksessa on säilynyt alkuperäinen Vaasan vanha vaakuna

(kuva AN)

Raastuvankadun kaksikielinen kansakoulu, sittemmin kauppaoppilaitos, Vaasan Kauppakorkeakoulu / Vaasan yliopisto, Vaasa-Opisto / Kansalaisopisto Alma

Vaasan yliopisto Palosaaren korkeakoulukampuksella (kuva Vaasan yliopisto)

...

klo marraskuuta 12, 2025 Ei kommentteja:

Tunnisteet: Ilkka Virtanen lainauksia Tryggve Saxénin avajaispuheestaVaasan Kauppakorkeakoulun vihkiäisjuhlassa Vaasan Kaupungintalossa 20.9.1968.

tiistai 11. marraskuuta 2025

LittFest isojen teemojen äärellä

Vaasa LittFest Vasa 13.-15.11.2025

Katso ohjelma kaupungin sivuilta

https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/vaasa-littfest-vasa/

Lainaus